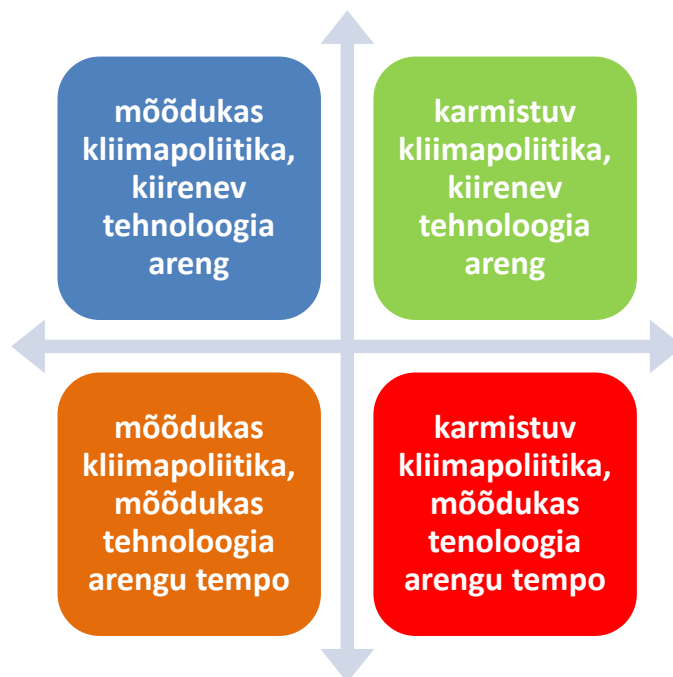

Stsenaariumid 2040

Sinine	Roheline
• EL CO2 poliitika on mõõdukas, seni kokku lepitud tasemel. Täiendavaid jõupingutusi liikmesriigid kokku ei lepi • Tehnoloogiate areng on kiirenev, toimunud on AI revolutsioon, kvantarvutid on laialdaselt rakenduses, robotiseerumine ja digitaliseerimine on maksimaalne Kliimapoliitika jäämine samale tasemele ei taga tulevikus soovitud keskkonnamuutusi. See omab oma negatiivset mõju nii keskkonnaseisundile (veevarud ja nende kvaliteet, õhu kvaliteet) kui inimeste tervisele. Kiire tehnoloogia areng sunnib inimesi, ettevõtteid ja omavalitsusi sellega kiiresti kohanema ning need, kes sellega hakkama ei saa jäävad kaotajate poolele. Taristu (eriti IKT taristu) seisukord uute tehnoloogiate kiire	• EL CO2 ja muu kliimapoliitika areneb tõusvas joones. Kliimaeesmärgede pidevalt tõstetakse, kasvuhooonegaaside emissioonivõimalused ahenevad kõigis valdkondades minimaalseks • Tehnoloogiate areng on kiirenev, toimunud on AI revolutsioon, kvantarvutid on laialdaselt rakenduses, robotiseerumine ja digitaliseerimine on maksimaalne Rohepöördest tulenevad muutused majandusstruktuuris omavad keskkonnale positiivset mõju, samuti inimeste tervisele. Kiire tehnoloogia areng sunnib inimesi, ettevõtteid ja omavalitsusi sellega kiiresti kohanema ning need, kes sellega hakkama ei saa jäävad kaotajate poolele. Taristu peab vastama kiire arengu väljakutsetele, kuid seoses uute

arengu korral määrab selle, kes saavad arengust üldse osas saada ja kes mitte. Ida-Virumaal võib taristu võimekus osutada problemaatiliseks, kui seda väljakutset mitte õigeaegselt adresseerida. Ida-Virumaa põlevkiviga seotud sektori jaoks tekib rohkem aega kohanemiseks. Praegused sektori töötajad jõuavad töötada oma pensionieani, uusi inimesi sektor tänu tehnoloogia arengust tulenevale vähenenud tööjõuvajadusele ei pea palju värbama. Osa põlevkivitööstusest, mis suudaks juurutada uusi tehnoloogiaid säiliks ka pikemas perspektiivis. Majandusmudeli muutumise vähene kiirus ajendab noori inimesi, kes ei näe enda tulevikku fossiilsete kütustega valdkonnas/piirkonnas, kas maakonnast välja rändama või siia mitte sisse rändama kuna mujal pakutavad võimalused on mitmekesisemad ning mentaalselt vastuvõetavamad (kliimasõbralikumad). Rahvastik piirkonnas vananeb veel kiiremini, süveneb lõhestumine.	roheliste tehnoloogiate juurutamisega paraneb energiaefektiivsus, vajadus suurte lahenduste vastu järele pigem väheneb ning tekib rohkem valikuvõimalusi nii avalikule sektorile, elanikele kui ka ettevõtjatele oma vajaduste rahuldamiseks. Kliimanõuete karmistamine sunnib tehnoloogiale peale väga kiire arengutempo. Põlevkivisektori kokku tõmbumine toimub kiiresti, sealt vabaneb palju töötajaid, kes juhul kui ei leia endale sobivat ning piisava sissetulekuga rakendust, rändavad välja paremate töökohtade otsinguis. Sellest tulenevad sotsiaalsed probleemid võimenduvad. Kui roheenergeetika arengutempo pole piisav võib tekkida energiadefitsiit, mis vähendab regiooni atraktiivsust investoritele. Ringmajanduse võimalused leiavad rakendust kaevandamise ja põlevkivi töötlemise jääkide rakendamisele. Uuele digitaalsele- ja rohetehnoloogiale keskenduv tööstus loob huvitavaid töökohti, mida saavad täita nooremad inimesed, kes saavad (välja)õpet maakonna kutse- ja kõrgharidusasutustes. Maakonnas kiirelt toimuvad rohepöördele orienteeritud muutused asendavad vana fossiilkütuste narratiivi uue kliimasõbraliku ja kaasaegse positiivsete muutuste pilootpiirkonna narratiiviga. Rajatavate uute ettevõtete poolt pakutavad töökohad on piisavalt atraktiivsed, et tuua maakonda spetsialiste ka mujalt Eestist ja välismaalt. Aregu tagamiseks muutub ülioluliseks piirkonna kutse- ja kõrghariduse võimekus tagada majanduse kiiretele muutustele vajaliku spetsialistide koolitus ning põlevkivisektorist vabaneva tööjõu ümberõpe.
Pruun • <i>EL CO2 poliitika on mõõdukas, seni kokku lepitud tasemel. Täiendavaid jõupingutusi liikmesriigid kokku ei lepi</i> • <i>Tehnoloogiate areng on olnud mõõdukas, AI- ja kvantrevolutsiooni tulemused pole laialdasse kasutusse jõudnud ning seetõttu juurduvad uuendused praktilisse ettevõtlusesse aeglasemalt</i>	Punane • <i>EL CO2 ja muu kliimapolitiitika areneb tõusvas joone. Kliimaeesmäärke pidevalt tõstetakse, kasvuhoonegaaside emissioonivõimalused ahenevad kõigis valdkondades minimaalseks</i> • <i>Tehnoloogiate areng on olnud mõõdukas, AI- ja kvantrevolutsiooni tulemused pole laialdasse kasutusse jõudnud ning seetõttu juurduvad uuendused praktilisse ettevõtlusesse aeglasemalt</i>

Kliimapoliitika ja tehnoloogilise arengu toppama jäämine loob stagnatsioonikeskkonna. Surve maakonna põlevkivisektorile jääb praegusele tasemele, mis annab sektorile aega kohanemiseks ning vähendab kiire tööjõu vähendamise survet. Põlevkivikeemia säilib kuni toodangul on rahvusvahelist konkurentsivõimet. Rahulikumas tempos tekkivad muutused võimaldavad suuremal osal praegustest sektori töötajatest töötada pensioneermiseni, mis omakorda vähendab survet keskealiste ja üle keskea inimeste väljarände. Sektoril tekib võimalus arendada CO2 püüdmise ja kasutamise tehnoloogiad, kuid õiget survet selleks pole ning seetõttu toimub ka see mõõdukas tempos.

Seoses maakonna majanduse mitmekesisuse vähesusega tekib noorematel inimestel, kes ei taha ennast seostada fossiilkütuste maailmaga leid endale rakendus mingis muus piirkonnas. Sisserände suurendamiseks argumente ei teki, kuna pole pakkuda kaasaegset hõivet. Kutse- ja kõrgharidusasutused keskenduvad pigem olemasoleva majandusstruktuuri teenindamisele.

Karmistuvad kliimanõuded toovad kaasa ühelt poolt positiivse mõju füüsilisele elukeskkonnale, kuid teisalt kiirendavad põlevkivisektori kokku tõmbumist. Põlevkivi sektorist vabanev tööjõud otsib endale rakendust pigem väljaspool maakonda, sest maakonnas tegutsevad traditsioonilise orientatsiooniga tööstusettevõtted ei suuda pakkuda piisavalt head sissetulekut. See toob kaasa väljarände suurenemise keskealiste endiste põlevkivitöötajate hulgas. Kuna tehnoloogia arenguga kaasaminek on aeglane, siis uusi atraktiivseid digitaliseeritud, uutel tehnoloogiatel põhinevaid ettevõtteid tekib vähe.

Noorem generatsioon otsib endale sobivaid võimalusi pigem mujal soovimata end siduda hääbuva piirkonnaga. Sisserände argumente oluliselt ei teki. Maakonnas pakutavate töökohtade ja teenuste mitmekesisus pigem väheneb. Ülikoolide (kõrgkoolide) huvi pidada regioonis oma struktuuriüksusis väheneb.